

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. De Ecclesiis raparandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

lato; ubi tamen nota, cum in textu nulla fiat mentio alicujus obligationis, quam nova Ecclesia haberet, respectu antiquæ, nisi juris Patronatus, & competentis honoris, Sacerdoti antiquæ Ecclesiæ nihil aliud deberi à Sacerdote novæ; quare negandum est, quòd nova debeat antiquæ solvere censum aliquem in signum subjectionis; si antiqua non sit Cathedralis; talis enim subiectio nullo jure probatur; nam nulla Ecclesia, excepta Cathedrali, habet jure communi fundamentam intencionem super subjectionem aliarum, etiam si ista sit intra fines ejus, ut jam dictum est in præced.

3690 Si tamen queratur, in quo consistat ille *competens honor*? Res. aliquos (ut videri potest apud Pirhing *h. t. n. 13.*) censere, in eo, quòd Clerici novæ Ecclesiæ vel certis temporibus adire debeant antiquam pro baptismo, scrutinio; aut solvere jura Parochialia, quæ Capellæ de jure, vel consuetudine debent Matri-
ci, juxta *c. 2. de Capell. Monach. vel quòd ei reservetur jus sepulturæ, &c. cœterum, videtur dicendum in eo situm esse, quòd specialiter, in ipsa divisione, facta legitimi Superioris Autoritate, constitutum fuit; quòd proinde ex ejusmodi conventionibus particularium locorum discendum erit.*

ARTICULUS II.

De Ecclesiis reparandis.

3691 **C**um frequenter contingat, Ecclesias, vel vetustate collapsas, vel ruinæ periculis fieri obnoxias, aut aliis casibus etiam fortuitis affectas indigere reparatione; difficultas est, quis contribuere debeat expensas, reparationi necessarias, in casu, quò vel nullas, vel non sufficientes habet ipsa Ecclesia pro fabrica conservanda, vel reparanda deputatas? si enim ipsa sufficientes habeat, ab aliis exigere non debent, nisi aliud habeat loci consuetudo. Cœterum *10. q. 3. c. Placuit 1.* dicitur: *placuit, ut nullus Episcoporum per suas dioceses ambulans, præter honorem cathedrae suæ (id est, duos solidos) aliud ali- quid per Ecclesias tollat: neque tertiam partem ex quacunque oblatione populi in Ecclesiis Parochialibus requirat: sed illa ter-*

tia pars pro luminaribus Ecclesiæ, vel reparatione servetur; & singulis annis Episcopo inde ratio fiat. Nam si tertiam partem illam Episcopus tollat, lumen & sarta vestra abstulit Ecclesiæ.

Deinde in ead. causa & *q. 6. Priscis. 2.* dicitur: Priscis quidem Canonibus erat decretum, ut Episcopus de parochianis Ecclesiis tertiam consequeretur, cui sua plenissime sufficere possunt: placuit huic Sancto Concilio, ut nullus provinciarum Lusitanæ Episcopus sententiæ hujus terminum excedat, nec à qualibet Parochiana Ecclesia tertiam auferre præsumat: sed quæ exinde consequi poterat, totum in reparatione basilicarum proficiat.

Tertio in *c. Decernimus. 10. ead. q. 1.* habetur: decernimus, ut antiquæ consuetudinis ordo servetur, & annis vicibus ab Episcopo dioceses visitentur, & si qua forte basilica fuerit reperta deserta, ordinatori ejus reparari præcipiatur, quia tertia pars ex omnibus, per antiquam traditionem, ut accipiatur ab Episcopis, novimus esse statutum. Ex istis canonibus habetur, jure saltem antiquo tertiarum, quam Episcopi recipiunt ab Ecclesiis sibi subiectis, fuisse reservandam pro luminaribus & reparatione illarum Ecclesiarum; adeoque ipsius Ecclesiæ impensis, in eum finem reservatis faciendam ejus restorationem, cum sumptus proprii sufficerent.

In casu autem insufficientiæ, Rector-
tores Ecclesiarum cogi debent ad reparationem necessariam, sin ipsi percipiunt partem aliquam ex illis, quæ alias fabricæ deputatur, ut habetur *cit. c. 10. q. 3. c. Unio 3.* ibi: *Unio nostra Congregationis decernit, atque instituit, ut tertias, quas antiqui canones de Parochiis suis habendam Episcopis censuerunt, si eas exigendas crediderint, ab ipsis Episcopis diruta Episcopia reparentur.* Sin verò eas maluerint cedere, ab earundem Ecclesiarum cultoribus sub cura & sollicitudine sui Pontificis, reparatio eisdem est adhibenda basilicis.

Quæstio autem est, an idem dicendum sit in casu, quo non percipiunt partem fabricæ? Res. quòd sic, ut colligitur ex *c. Ex parte 4. de his, quæ sunt à majori parte, ubi, cum Archiepiscopus Rothomagensis intimasset Innocentio III. quòd ad restaurandam fabricam Rotho-*
magen-

magenſis Eccleſia tractatum communi-
ter habuerit, & poſtulerit ut quilibet
Canonicorum, etiam ipſo Archiepiſco-
po concurrente, pariter aliquam ſuorum
redituum portionem operi tam pio, &
neceſſario deputer & quaſiſſet ab eo-
dem, num ad hoc præſtandum dicti
Canonici tenerentur? reſpondit Ponti-
fex: ſtatuiſmus, ut ſi quis veſtram tuis,
frater Archiepiſcope, & maioris, & ſanio-
ris Capituli ſtatutis, ſuper hoc duxerit re-
ſiſtendum, obtineat ſententia plurimorum.
Confirmari poteſt ex c. Quicumque, l. h. t.
ibi: quicumque Eccleſiaſticum beneficium ha-
bent, omnino adiuvent ad recta Eccleſia re-
ſtauranda, vel ipſas Eccleſias emendandas.
Deinde ex c. De his, 4. cod. ibi: de his, qui
parochiales Eccleſias habent, duximus reſpon-
dendum, quod ad reparationem, & inſtitu-
tionem Eccleſiarum cogi debent, cum opus
fuerit, de bonis, quæ ſunt ipſius Eccleſia,
ſi eis ſuperſint, conferre, ut eorum exemplo
ceteri invitentur.

3695 Ex allatis iuribus deducitur 1. quem-
libet, habentem beneficium in aliqua
Eccleſia, teneri, & cogi poſſe, ad eam
reparandam, ſi reparatione indigeat, &
propriis ſumptus ſufficientes Eccleſia ipſa
non habeat; id, quod procedit non ſo-
lùm de habentibus Eccleſias parochiales;
de quibus ſpecificè loquitur c. De his,
ſed etiam ſolùm ſimplicia ut conſtat 1.
de Canonicis Eccleſiarum Cathedralium,
ex c. Ex parte cit. deinde etiam c. qui-
cumque, qui terminus uniuerſalis eſt, ac
indefinite procedit de ſingulis habentibus
beneficium in Eccleſia; ita communis,
cum Navarro de ſpoliis Cleric. §. 8. n. 11.
Zerola in praxi Epit. p. 1. V. Viſitatio. §.
6. D. 9. & alii, ubi tamen nota, id pro-
cedere, ſi non ſit conſuetudo, quod
populus illam reparare debeat, ſive ædifi-
care; quia tunc ad populum pertinebit
ædificatio, & reparatio, ut per Hoſtiens,
in præſentium. 1. Abb. n. 3, in dictum
c. quicumque.

3696 Deducitur 2. Beneficiatos in caſu,
quo debent contribuere pro reparatione
Eccleſia, in qua beneficium habent, ten-
neri ſolùm pro rata, ſeu juxta facultate
redituum beneficialium, eorumque
duntaxat, qui redundant neceſſaria ipſo-
rum ſuſtentationi; nec enim tenentur
ad fabricam ultra id, quod facere poſ-

ſunt; unde non coguntur ſibi ſubtrahe-
re neceſſaria; cum id expreſſè notetur
in c. De his, ibi: ſi eis ſuperſint. Quæri
poteſt, an ſi beneficiato bona ſuperſint,
detractis ſolùm his, quæ ipſorum neceſ-
ſaria ſuſtentationi debentur; non autem,
ſi attendatur illorum conditio, & ſtatus
Eccleſia, Rector teneatur ad Eccleſia
reparationem, de ſuperſuis neceſſaria
ſuſtentationi: licet hæc non eſſent ſuper-
flua, ſi computarentur in ea, quæ ne-
ceſſaria ſunt attentâ ejus conditione, ac
ſtatu? reſpondet Paulus Comitulus l. 1.
reſponſ. moral. q. 82. conclud. 3. quod, ſi
bona ſuſtentandæ vitæ ſuperſint, ſed non
tuenti conditioni, ſeu ſtatu, tenetur
Rector ad reparationem, quia benefi-
ciorum fructus non ad creandos, aut au-
gendos, ſeu fovendos mundanos titu-
los, ſeu ſtatus collecti ſunt; ſed ad pau-
peres alendos, & divinum cultum inſti-
tuendum, atque augendum.

Cæterum, in reparatione Eccleſia 3697
Cathedralis; ſi ipſa non habeat ſuffi-
cientes ſumptus, (nec alia ſit loci con-
ſuetudo) ſolùm Epitopus ad eam ten-
netur ex quarta reſtitutum ſuorum, c. de-
cernimus, de quo n. ſup. ſic Archidiaconus,
Berolius, Belletius & alii, quos ci-
tat, & ſequitur Barboſa in c. 1. h. t. n. 5.
idque non tantùm futurorum ſed etiam
præteritorum; ita Surdus conſil. 62. n.
23. & Rota decif. 627. n. 2. ſi autem non
ſufficiant, compelli poſſunt Canonici ad
contribuendum de ſuperſuis reſtitutis
ſuarum præbendarum, vel aliarum re-
rum Capituli c. ex parte, de quo n.
3694. ſi autem nec hoc ſufficeret, poſ-
ſe tunc adſtringi ad ejuſmodi ſubſidium
reliquos Eccleſiarum beneficiatos, ut
tradit Lambertinus de jure patron. l. 3.
q. 2. a. 2. n. 4. & alii; vel ad tempus ap-
plicare reditus beneficiorum vacantium,
ſervato tamen juris ordine, ſi nimirum
prædicta non ſufficerent, ut cenſuit Rota
decif. 627. n. 5.

In aliis autem non Cathedralibus, ad 3698
reparationem, non ſufficientibus pro-
priis Eccleſia impenſis, ad fabricam de-
ſtinatis, niſi aliud habeat conſuetudo,
ut monuimus ſupra primo loco tenebun-
tur Rectores talis Eccleſia juxta dicta à n.
3695. in horum inſufficientia, populus,
& omnes, in quorum commodum
talis

ralis Ecclesia est, nimirum Parochiani in tali Ecclesia; Sacramenta, & alia quaecunque divina percipientes; sic Lambertinus *cit. l. 3. q. 2. a. 2. n. 4.* quia, cum hoc sit opus, & commune, concernens omnium utilitatem, & necessitatem, iustum est, ut & onus sentiant sublevando indigentiam Ecclesiae, à qua commodum recipiunt. Sed hoc procedit solum de Ecclesiis Parochialibus, ut pat. ex ratione decidendi.

3699 Dubitari potest, an quando Ecclesiae parochiales sunt simul patronatae, ac egentibus reparatione, si de suo non habeant sufficientes redditus in eum finem, num Patroni ad hoc contribuere teneantur? Lambertinus *cit. q. 4. 7. n. 5.* sentit Patronum ex aliqua familia non teneri; quia ex prima fundatione, constructione, & dotatione acquisitum est Jus Patronatus, cap. à nobis, de Jure Patron. fecit enim, quod debuit & habuit, quod à jure inductum est, scilicet Jus Patronatus, nec ad aliud tenetur. Contrarium tamen videtur statutum in CC. Trid. Sess. 21. de Reform. c. 7. ibi: *Parochiales vero Ecclesias, etiam si Juris Patronatus sint, & ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & proventus quibuscunque ad easdem Ecclesias quomodocunque pertinentibus;* qui, si non fuerint sufficientes, omnes Patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt, aut in illorum defectum, Parochianos omnibus remediis opportunis ad praedicta cogant, quaecunque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent, ad Matrices, seu viciniores tam dictas Parochiales, quam alias Ecclesias dirutas in profanos usus non sordidos, (erecta tamen ibi cruce) convertendi; ubi tamen nota id procedere solum de illis Patronis, *qui fructus aliquos ex illis Ecclesiis percipiunt.*

3700 Illud etiam ad extremum notandum, Beneficiatos non solum teneri ad fabricam, sed etiam ad ornamenta, calices, pluvialia, & alia quaecunque paramenta, sic Bellerius disquisit. Clerical. part. 1. tit. de Clerico debitore, §. 14. n. 1. nimirum illa, sine quibus divina decenter celebrari nequeunt, cum redditus ex bonis

Ecclesia percipiant, propter ministerium spirituale, non utcumque, sed revera decenter peragendum; quod tamen intelligendum venit, inspecta consuetudine legitima; nam consuetudo Parochianorum, reparandi, & ornandi Capellam, liberat Rectorem à paramentis; & est compellendus populus ad talem consuetudinem observandam. Nam in hac materia primitus inspicitur & attenditur observantia, & quid hactenus consueverit.

ARTICULUS III.

An, & qualiter mutari possit status Ecclesiarum.

3701 **Q**uestio 1. est, an Ecclesia secularis mutari possit in Regularem? Præter ea, quae diximus à n. 174. hanc quaestionem etiam Urbano III. esse propositam, ut habetur in c. ad audientiam, §. h. t. ab eo, qui ex Ecclesia seculari per electionem assumptus fuit ad Ecclesiam Cathedralis, ac in ea cupiebat ordinari Canonicos regulares; sic enim loc. cit. loquitur Urbanus, ad audientiam nostram jam pridem pervenit, quod tu in Ecclesia de Colonia, de qua in Episcopatu vocatus, & electus fuisti, Regulares Canonicos ordinare, & eorum institutioni, de tuis, tibi collatis, congrue velis providere. Inde siquidem est, quod tuum nos desiderium, atque propositum multum laudibus commendantes, devotioni tuae Autoritate Apostolica indulgemus, ut juxta votum tuum Canonicos regulares in Ecclesia praescripta (si tibi in hoc Episcopus dioecesanus consentit) ad honorem DEI, & Ecclesiae tuae, secundum beati Augustini regulam valeas ordinare; & eos ibidem, nullius contradictione, & appellatione obstante, instituire. Unde, si Clerici seculares in ea fuerint, ut eis, dum vixerint, ibi, vel alibi necessaria secundum consuetudines provideantur. Licet autem vicini tui nobis instantius supplicarent, quatenus in Ecclesia praescripta, jure Confirmationis, Privilegium faceremus de Canonicis, tuae in hac parte devotioni de jure non possumus deferre; cum nulli Canonicis